

кількість КУО кладоспоріїв була визначена в повітрі підготовчого відділення та у вентиляційній кімнаті, відповідно 347,7 і 822,7 тис. в 1 м³ за 5 хв. Це можна пояснити тим, що у відділенні з підготовки проходять всі етапи обробки зерна перед інокуляцією його міцелієм, яке останніми роками має не найкращу якість: темне, з ознаками чорної плісняви, збудниками якої є і представники роду *Cladosporium*. В свою чергу високий вміст КУО даних грибів у вентиляційному приміщенні пояснюється його технологічними функціями. Найвища концентрація КУО пеніциліїв спостерігалась у повітрі коридору перед вегетаційними кімнатами № 1 і 2, що становила 117,6 тис. Окрім кладоспоріїв і пеніциліїв, у повітрі досліджених приміщень були присутні й інші потенційні збудники хвороб плодових тіл печериці двоспорової та субстрату на подальших етапах її культивування. Це представники родів *Aspergillus*, *Alternaria*, *Botrytis*, *Scopulariopsis* та *Fusarium*, кількість яких коливалась в межах 4,9-88,2 тис.

Отже, на фоні систематичних санітарно-гігієнічних заходів визначена нами кількість та склад мікроміцетів у повітрі приміщень лабораторії з підготовки посівного міцелію свідчить про вплив на мікобіоту повітря як виробничих операцій, так і стану самої будівлі, зокрема її вентиляційної системи та фільтрів.

ЛІТЕРАТУРА

- Дудка І.А., Бисько Н.А., Билай В.Т. Культивирование съедобных грибов. – Киев, 1992. – 160 с.
Климчук С.І., Ситник І.О., Творко М.С., Широбоков В.П. Практична мікробіологія. Посібник. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2004. – 440 с.
Марфенина О.Е. Антропогенная экология почвенных грибов. – М.: Медицина для всех, 2005. – 195 с.
Health Effects of Mould Exposure, Interpretation of Air Monitoring Results and Recommendations for Investigation and Remediation // Environmental Health: Canada. – P. 3.

Ліхенологічні дослідження зоологічної пам'ятки природи місцевого значення «Понятівське поселення змій»

ГАВРИЛЕНКО Л.М.

Херсонський державний університет, кафедра ботаніки
вул. 40 років Жовтня, 27, м. Херсон, 73000, Україна
e-mail: Gavrilenko-lyuba@yandex.ru

Унікальні природні утворення, що мають особливе природоохоронне, наукове, естетичне і пізнавальне значення все більше привертають увагу дослідників. Одним з цікавих об'єктів є зоологічна пам'ятка природи місцевого значення «Понятівське поселення змій», яка знаходиться в Токарівському лісництві Білозерського району Херсонської області. Територія охоплює правий берег річки Інгулки між дачними селищами південніше с. Микільське та с. Токарівка, та островом Капит, що

знаходиться між р. Інгулка та головним річищем Дніпра. Її площа становить близько 5 га. Структурно-геоморфологічною основою цієї території є неогенові (понтичні) пластові вапняки, зокрема між Інгульцем і Дніпром – оолітові, жовто-червоні черепашкові кавернозні вапняки, що веде до появи в долинах і балках карнизів денудаційних терас. Понтичні вапняки перекриваються червоно-бурими глинами і лесами потужністю 20-30 м. Територія правобережжя характеризується яружно-балочною місцевістю з еродованими ґрунтами схилів на гумусованих алювіально-делювіальних відкладах балок (Бойко, 1998). На мінеральних алювіальних ґрунтах переважають високотравні угруповання з домінуванням *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud., видів *Typha*, *Phalaris arundinacea* (L.) Raush. (Бойко, 2005).

Перші відомості щодо лишайників зоологічної пам'ятки природи місцевого значення «Понятівське поселення змії» отримані під час експедиційних виїздів у 1993 та 1995 роках (Ходосовцев, 1999). Було зібрано 21 вид лишайників на вапнякових відслоненнях поблизу села Понятівка, однак детального обстеження ліхенобіоти всієї території не проводилося.

Лишайники збиралися під час експедиційного виїзду 9 серпня 2008 року. У ході наших досліджень встановлено, що ліхенобіота включає 40 видів лишайників, які відносяться до 22 родів, 13 родин, 4 порядків. Найбільшою кількістю видів представлені родини *Lecanoraceae*, *Verrucariaceae* (по 8 видів), *Teloschistaceae* (6 видів). Серед родів провідними за кількістю видів є *Caloplaca* (7 видів), *Lecanora* (5 видів), *Verrucaria* (4 види). Серед них *Leptogium plicatile* (Ach.) Leight., *Sarcogyne privigna* (Ach.) A. Massal. та *Verrucaria macrostoma* Dufour ex DC є рідкісними для степової зони України. Серед еколого-субстратних груп, найбільшою представлені епілітні (36 видів, або 90%). Значне різноманіття лишайників було відмічено на горизонтальних поверхнях вапнякових відслонень. Аспект лишайникового покриву створювали ксерофітні види *Aspicilia calcarea* (L.) Körb., *Caloplaca variabilis* (Pers.), *Candelariella oleifera* H. Magn., *Lecania turicensis* (Hepp) Müll. Arg., *Lobothallia radiosa* (Hoffm.) Hafellner, *Verrucaria nigrescens* Pers. На вертикальних, б.м. затінених, поверхнях переважала *Caloplaca saxicola* (Hoffm.) Nordp., а дрібні камінці та вапняковий рухляк колонізували лишайники, серед яких частіше зустрічались *Sarcogyne regularis* Körb., *Verrucaria muralis* Ach.

ЛІТЕРАТУРА

- Бойко М.Ф. Природа Херсонської області. – К.: Фітосоціоцентр, 1998. – 120 с.
Бойко П.М. Екологічний аналіз флори Нижньодніпровського екокоридору // V Міжрегіональні новорічні біологічні читання: Зб. наук. праць, вип. 5. – Миколаїв, 2005. – С. 10-12.
Окснер А.М. Флора лишайників України. Т. 1. – К.: Вид-во АН УРСР, 1956. – 495 с.
Окснер А.М. Флора лишайників України. Т. 2, Вип. 1. – К.: Наук. думка, 1968. – 544 с.
Окснер А.М. Флора лишайників України. Т. 2, вип. 2. – К.: Вид-во АН УРСР, 1993. – 500 с.
Ходосовцев О.Є. Лишайники причорноморських степів України. – К.: Фітосоціоцентр, 1999. – 236 с.